

Suomi 100 – Suomalaisen demokra- tian tulevaisuuskeskustelut

Loppuraportti

10.1.2018

Suomi
Finland
100

Sisällys

1	Tiivistelmä	2
2	Sammandrag	3
3	Hankkeen kuvaus.....	4
3.1	Tausta ja tavoitteet.....	4
3.2	Kohderyhmät	4
4	Hankkeen organisointi	4
4.1	Hankkeen asettaminen ja koordinointi.....	4
4.2	Hankekumppanit	4
4.3	Ohjausryhmä.....	4
4.4	Projektiryhmä.....	5
5	Hankkeen toteutus	5
5.1	Toimenpiteet.....	5
5.2	Aikataulu ja viestintä	8
5.3	Kustannukset ja rahoitus	9
6	Osallistujapalaute ja hankkeesta saadut opit	9
6.1	Osallistujapalaute.....	9
6.2	Hankkeesta saadut opit ja niiden hyödyntäminen	10
7	Hankkeen tulokset ja tuotokset.....	10
8	Hankkeen dokumentointi.....	11
	Liitteet	12

1 Tiivistelmä

Valtioneuvosto päätti juhlaistunnossaan Porvoossa 4. toukokuuta 2017 tiivistää toimiaan suomalaisen demokratian toimintamuotojen kehittämiseksi ja vuorovaikutteisen kansalaiskeskustelun edistämiseksi antamalla tukensa tässä raportissa kuvatulle hankkeelle. Hanke toteutettiin 1.6.-31.12.2017. Hankkeen koordinoinnista vastasi oikeusministeriö ja hankekumppaneina olivat Sitra, valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -sihteeristö ja valtiovarainministeriö.

Suomi 100 -juhlavuoden avainviesti oli "Suomi on hyvä maa. Juhlitaan satavuotiasta yhdessä". Juhlavuoden loppuhuipennuksena suomalaista arvoyhteisöä ja toimivaa demokratiaa haluttiin näkyvästi juhlistaa, ja *yhdessä*-teeman mukaisesti kansalaisille haluttiin luoda mahdollisuus osallistua Suomi 100 -juhlavuoteen. *Suomalaisen demokratian tulevaisuuskeskustelut* -hanke muodosti jatkeen maaliskuussa toteutetuille Suomi 100 -demokratiaviikoille ja niiden käynnistämälle, demokratiaa koskevalle aktiiviselle keskustelulle.

Hankkeen päätavoitteena oli osana Suomi 100 -juhlavuotta tuoda esiin dialogisuutta toimivan demokratian perusedellytyksenä. Hankkeen myötä *keskeisten toimijoiden ymmärrys, tieto ja osaaminen kasvoivat siitä, miten kansalaiskeskusteluja voidaan hyödyntää paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla*. Oikeusministeriö ja Sitra jatkavat hankkeessa kehitettyjen mallien käyttöönottoa sekä kartoittavat mahdollisuuksia hyödyntää niitä alueuudistuksessa ja valtioneuvoston tasolla.

Hankkeessa toteutettiin viestintäkampanja, joka koostui blogisarjasta, pamfletista ja nuorille suunnatusta sosiaalisen median kampanjasta. Eri puolilla Suomea järjestettiin kuusi paikallista demokratiatapahtumaa ja Helsingin Sanomien verkkosivuilla kaikille avoin verkkokeskustelu, jotka yhdessä muodostivat Suomi 100 -keskustelutarjan. Hanke huipentui Tulevaisuuden kyselytuntiin eduskunnan Pikkuparlamentissa 27.11.2017.

Osallistujapalautteiden perusteella tapahtumien voidaan arvioida onnistuneen järjestelyiden, sisältöjen, ennakkotiedotuksen ja rakenteen osalta erinomaisesti (yhteenlaskettu keskiarvo 4,11 asteikolla 1-5). Palautteen perusteella tapahtumien voidaan arvioida saavuttaneen niille asetetut tavoitteet hyvin.

Hankkeen tapahtumiin osallistui yhteensä noin 450 henkeä ja some-kampanja tavoitti arviolta yli 400 000 nuorta. Osaa tapahtumista pystyi seuraamaan myös verkon kautta. Sitran ja Helsingin Sanomien verkkokeskusteluun osallistui arviolta sata henkeä. Hankkeen sisältöjä ja tapahtumia tuotiin näkyvästi esiin oikeusministeriön ja Sitran verkkosivuilla ja erityisesti Tulevaisuuden kyselytunti näkyi ja kuului eri medioissa (mm. Ylen Aamu-tv, TV-nytt, Yle Radio Suomi, Kansan Uutiset, Iltalehti). Hankkeen tuottamia sisältöjä jaettiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa aihetunnisteilla #puhutaanyhdessä ja #Suomi100.

Hankkeen tuotoksina syntyi pamfletti "*Demokratiassa kuplii. Dialogin mahdollisuus suomalaisessa digiyhteiskunnassa*", päätöksentekijöille ja viranomaisille suunnattavaa opas-/tukimateriaalia dialogisten keskustelujen hyödyntämiseksi paikallisessa, alueellisessa ja valtiollisessa päätöksenteossa, ensimmäinen versio rakentavan yhteiskunnallisen keskustelutavan konseptista, sekä viestintämateriaaleja (mm. blogisarja ja Youtube-sketsi). Konseptin ja tukimateriaalin päivitys jatkuu vuoden 2018 aikana.

2 Sammandrag

Vid sitt jubileumssammanträde i Borgå den 4 maj 2017 beslutade statsrådet intensifiera sina åtgärder för att utveckla verksamhetsmodellerna för den finska demokratin och främja den interaktiva medborgardebatten genom att stödja det projekt som beskrivs i denna rapport. Projektet genomfördes under tiden 1.6–31.12.2017. Justitieministeriet ansvarade för samordningen av projektet och projektpartnerna var Sitra, sekretariatet för Finland 100 år vid statsrådets kansli och finansministeriet.

Finland 100-jubileumsårets nyckelbudskap var "Finland är ett bra land. Låt oss fira det hundraåriga Finland tillsammans." Som kulmen på jubileumsåret ville man på ett synligt sätt fira den finländska värdegemenskapen och fungerande demokratin, och i enlighet med temat *tillsammans* ville man för medborgarna skapa en möjlighet att delta i Finland 100-jubileumsåret. Projektet *Diskussioner om den finska demokratin framtid* var en förlängning av jubileumsårets demokrativeckor i mars och den aktiva debatten om demokrati som de inledde.

Huvudmålet med projektet var att som en del av jubileumsåret framhäva betydelsen av en dialogbaserad diskussion som en grundläggande förutsättning för en fungerande demokrati. I och med projektet *ökade de centrala aktörernas förståelse och kunskaper i fråga om hur medborgardebatter kan utnyttjas på lokalt, regionalt och nationellt plan*. Justitieministeriet och Sitra fortsätter ibruktagandet av de modeller som utvecklats inom projektet och kartlägger möjligheterna att använda dem i samband med regionreformen och på statsrådsnivå.

Inom projektet genomfördes en informationskampanj som bestod av en bloggserie, en pamflett och en kampanj för unga i sociala medier. Sex lokala demokratievenemang ordnades på olika håll i Finland och en öppen webbdiskussion fördes på Helsingin Sanomats webbplats. Dessa bildade tillsammans Finland 100 år-diskussionsserien. Projektet kulminerade i Framtidens frågetimme i Lilla parlamentet den 27 november 2017.

Enligt deltagarnas kommentarer kan det bedömas att evenemangen lyckades utmärkt när det gäller arrangemangen, innehållen, förhandsinformationen och strukturen (det sammanräknade medeltalet var 4,11 på skalan 1–5). Utifrån responsen kan man bedöma att evenemangen nådde de uppställda målen väl.

Sammanlagt ca 450 personer deltog i evenemangen inom projektet och kampanjen i sociala medier nådde uppskattningsvis över 400 000 unga. Det var också möjligt att följa vissa evenemang på webben. Uppskattningsvis hundra personer deltog i Sitras och Helsingin Sanomats webbdiskussion. Projektets innehåll och evenemang lyftes fram tydligt på justitieministeriets och Sitras webbplatser, och i synnerhet Framtidens frågetimme syntes och hördes i olika medier (bl.a. Yles morgon-tv, TV-nytt, Yle Radio Suomi, Kansan Uutiset, Ilta-lehti). Innehåll som producerats inom projektet delades ut aktivt via sociala medier under #talatillsammans och #Finland100.

Inom projektet skapades pamfletten *"Det bubblar under demokratin yta. Möjligheter till dialog i det finländska digisamhället"*, handlednings-/stödmaterial till beslutsfattarna och myndigheterna för att utnyttjas i det lokala, regionala och statliga beslutsfattandet, första versionen av konceptet för en konstruktiv samhällelig debatt samt kommunikationsmaterial (bl.a. en bloggserie och en Youtube-sketch). Konceptet och stödmaterialet uppdateras under 2018.

3 Hankkeen kuvaus

3.1 Tausta ja tavoitteet

Valtioneuvoston demokratiapoliittisessa selonteossa (VNS 3/2014 vp.) on linjattu, että hallitus pyrkii edistämään demokratiasta käytävää yhteiskunnallista keskustelua ja aktiivista vuoropuhelua eri toimijoiden välillä. Selonteossa on linjaus hallituksen tulevaisuuskeskustelusta, jonka tavoitteena on että kansalaiset ja kansalaisjärjestöt pääsevät keskustelemaan tulevaisuuden haasteista ja kehittämistarpeista poliittisten päättäjien kanssa. Hanke linkittyi näin ollen valtioneuvoston demokratiapolitiikan toteutukseen ja valtioneuvoston demokratiapoliittisen toimintaohjelman toimeenpanoon.

Hankkeen päätavoitteena oli osana Suomi 100 -juhlavuotta tuoda esiin dialogisuutta toimivan demokratian perusedellytyksenä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi hanke pyrki

- löytämään uusia keinoja dialogisten keskustelujen laajamittaisemmalle hyödyntämiselle osana kunnallista, maakunnallista ja valtiollista valmistelua ja päätöksentekoa;
- edistämään demokratiasta käytävää yhteiskunnallista keskustelua ja aktiivista vuoropuhelua eri toimijoiden välillä;
- tukemaan kansalaisten osallisuutta yhteiskunnalliseen keskusteluun ja Suomi 100 -juhlavuoteen;
- nostamaan esille suomalaisen demokratian vahvuudet ja tulevaisuuden haasteet;
- tekemään valmistelu- ja päätöksentekoprosesseja läpinäkyvämmiksi.

3.2 Kohderyhmät

Hankkeen kohderyhmänä olivat kansalaiset, virkamiehet ja poliittiset päättäjät. Yksittäisille toimenpiteille ja tapahtumille määriteltiin tarkemmin rajatut kohderyhmät.

4 Hankkeen organisointi

4.1 Hankkeen asettaminen ja koordinointi

Oikeusministeriö asetti hankkeen erillisellä päätöksellään 30.5.2017 aikavälille 1.6.–31.12.2017. Oikeusministeriön demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikössä toimiva hanketiimi (Liisa Männistö, Niklas Wilhelmsson, Sanna Ryhänen ja Anni Kuransaari) vastasi hankkeen koordinoinnista ja toteutuksesta yhteistyössä hankekumppaneiden kanssa.

4.2 Hankekumppanit

Hankekumppaneina olivat Sitra, valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -sihteeristö, sekä valtiovarainministeriö (kunta- ja aluehallinto osasto).

4.3 Ohjausryhmä

Oikeusministeriö asetti hankkeelle ohjausryhmän. Ohjausryhmään kutsuttiin oikeusministeriön lisäksi hankekumppanit Sitra, valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -sihteeristö sekä valtiovarainministeriö. Ohjausryhmä kokoontui toimikautensa aikana neljä kertaa. Ohjausryhmän pöytäkirjat ovat tämän raportin liitteenä (liitteet 1-4).

Ohjausryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja:

johtaja Johanna Suurpää, OM/DKY

Jäsenet:

johtaja Paula Laine, Sitra

pääsihteeri Pekka Timonen, VNK/Suomi 100 -sihteeristö

ohjelmapäällikkö Suvi Innilä, VNK/Suomi 100 -sihteeristö

ylitarkastaja Suvi Savolainen, VM/kunta- ja aluehallinto-osasto

neuvotteleva virkamies Niklas Wilhelmsson, OM/DKY

Sihteerit:

projektipäällikkö Liisa Männistö, OM/DKY

suunnittelija Sanna Ryhänen, OM/DKY

4.4 Projektiryhmä

Hankkeen käytännön suunnittelua ja toteutusta varten oikeusministeriö kutsui säännöllisin väliajoin koolle projektiryhmän, joka oli avoinna kaikille hankekumppaneille. Projektiryhmää ei asetettu erikseen, vaan oikeusministeriö kutsui sen koolle tarvittaessa. Myös hankekumppaneilla oli mahdollisuus ehdottaa projektiryhmän koolle kutsumista. Projektiryhmä kokoontui hankkeen aikana seitsemän kertaa (29.5., 21.6., 21.8., 31.8., 18.9., 9.10., 13.11.). Projektiryhmän kokouksista ei pidetty pöytäkirjaa.

5 Hankkeen toteutus

5.1 Toimenpiteet

Hanke koostui kolmesta osiosta: 1) viestintäkampanja, 2) demokratiatapahtumat ja verkkokeskustelu, ja 3) Tulevaisuuden kyselytunti.

1) Viestintäkampanja

Blogisarja ja pamfletti

Vastuutaho: oikeusministeriö

Oikeusministeriön [Suomi100-blogissa](#) julkaistiin syksyn aikana yhdeksän asiantuntijapuheenvuoroa demokratian tilasta, tulevaisuuden haasteista ja ratkaisuista. Puheenvuorojen kirjoittajat ovat demokratian asiantuntijoita, politiikan tutkijoita ja dialogin ammattilaisia.

Blogisarjan laajennetuista kirjoituksista koottiin pamfletti [Demokratiassa kuplii - Dialogin mahdollisuus suomalaisessa digiyhteiskunnassa](#). Pamfletti julkaistiin Tulevaisuuden kyselytunnin yhteydessä 27.11.2017 sekä suomeksi että ruotsiksi. Pamfletti on saatavilla ensisijaisesti verkkojulkaisuna, mutta siitä otettiin myös pieni printtipainos julkaisutilaisuutta varten (suomi 120 + ruotsi 50 kpl).

Pamfletin viimeinen kirjoitus toimii yhteenvedona Suomi 100 -juhlavuoden aikana toteutetuista demokratiahankkeista ja niissä kehitetyistä demokratiaa edistävästä aloitteista ja toimenpiteistä.

Some-kampanja

Vastuutaho: valtioneuvoston kanslian Suomi100-sihteeristö

Lokakuussa toteutettiin nuorille suunnattu some-kampanja yhteistyössä Troot Networkin / Justimus Filmsin kanssa. Kampanjan tavoitteena oli innostaa nuoria kiinnostumaan demokratiasta ja vaikuttamisesta sekä kertomaan itseään askarruttavista kysymyksistä. Kohderyhmänä olivat 13-17 -vuotiaat nuoret.

Kampanja sisälsi seuraavat elementit:

- 13.10. [artikkeli + videotervehdys](#) Suomi 100 -kanavissa
- 6 x SnapChat-klippejä, joissa tiiseröitiin tulevaa sketsiä ja taustoitettiin tarinaa sen ympärillä sekä 6 x SnapChat-klippejä videon jälkeen tarinaa syventäen ja 26.10. tapahtumaa nostattaen. Tavoittavuustavoite 120.000, toteuma 136.000.
- 20.10. [YouTube-sketsi "Nuorisovaltuuston kokous"](#) yhdessä sovitun käsikirjoituksen mukaisesti. Tavoittavuustavoite 250.000, toteuma 507.000.
- 1 x Instagram-postaus, jolla tuettiin kampanjateemaa ja ohjattiin yleisöä videon pariin. Tavoittavuustavoite 100.000, toteuma 162.000.

Yhteensä kampanja tavoitti arviolta yli 400 000 uniikkia nuorta. Suurin ikäryhmä videon katselijoista olivat 18-24-vuotiaat (42%), seuraavaksi suurin <18-vuotiaat. Tarkempi raportti some-kampanjan toteutuksesta on tämän raportin liitteenä 5.

Lisäksi kaikki kolme JustimusFilmsin esiintyjää osallistuivat nuorille suunnattuun demokratiatapahtumaan Helsingissä 26.10.2017.

2) Demokratiatapahtumat ja verkkokeskustelu

Vastuutahot: oikeusministeriö ja Sitra

Syksyn aikana järjestettiin yhteensä kuusi paikallista demokratiatapahtumaa eri puolilla Suomea. Tapahtumat muodostivat Suomi 100 -keskustelusarjan, jonka teemoina olivat yrittäjyys, kasvu ja edistys, nuorten osallisuus sekä saamen kielen ja kulttuurin säilyminen. Keskusteluissa työstettiin paikallisten teemojen lisäksi laajempia teemoja, joista nostettiin kysymyksiä hankkeen päätöstopahtumaan Tulevaisuuden kyselytunnille (27.11.2017).

Tapahtumien ideana oli esitellä uusia ja vahvistaa hyväksi havaittuja vuoropuhelun keinoja osana kunnallista ja maakunnallista valmistelua ja päätöksentekoa. Tapahtumien ytimenä toimi dialoginen keskustelu päättäjien ja kansalaisten tai muiden sidosryhmien (esim. yrittäjät) kesken. Keskusteluteemat pyrittiin kytkemään käynnissä oleviin valmisteluprosesseihin. Keskustelujen fasilitoinnista vastasivat dialogisiin menetelmiin perehtyneet asiantuntijat. Tapahtumiin osallistui yhteensä noin 326 henkeä.

Oikeusministeriö järjesti kolme tapahtumaa, joissa keskustelujen fasilitoinnista vastasivat erillisellä hankintasopimuksella Akordi Oy, Aretai Oy ja Inforglobe Oy:

- Pietarsaari 23.10. Elinvoimainen Pohjanmaa 100-vuotiaassa Suomessa
- Helsinki 26.10. Nuoret mukana! -demokratiatapahtuma
- Helsinki 14.11. Nuoret, saamen kieli ja kulttuuri tänään

Myös Sitra järjesti kolme tapahtumaa:

- Lahti 1.11. Erätauko kasvusta ja edistyksestä
- Lappeenranta 6.11. Erätauko nuorille ja nuorten yhteisöille (Me-säätiön kanssa)
- Tampere 9.11. Erätauko lapsiperheiden tuesta (Me-säätiön kanssa)

Tarkempi kuvaus demokratiatapahtumien toteutuksesta on tämän raportin liitteenä 6.

Paikallisten demokratiatapahtumien lisäksi Sitra järjesti 14.12.2017 kaikille avoimen verkkokeskustelun koulujen erityisopetuksesta yhteistyössä Helsingin Sanomien kanssa (<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005489897.html>). Verkkokeskusteluun osallistui arviolta sata henkeä.

3) Tulevaisuuden kyselytunti

Vastuutahot: oikeusministeriö (päävastuu), Sitra (konseptin kehittäminen)

Suomi 100 -keskustelusarja huipentui Tulevaisuuden kyselytuntiin, joka järjestettiin eduskunnan Pikkuparlamentissa 27.11.2017. Tapahtumaan osallistui noin 120 kansalaista ja kansalaisjärjestöjen edustajaa sekä poliitikkoja ja viranhaltijoita.

Tulevaisuuden kyselytunnilla kysymyksiä hallituksen ministereille esittivät kansalaiset ja järjestöjen edustajat. Hallituksen edustajina keskusteluun osallistuivat opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen, oikeusministeri Antti Häkkänen, työministeri Jari Lindström, elinkeinoministeri Mika Lintilä, Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho, asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen sekä kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen. Keskustelua johti eduskunnan I varapuhemies Mauri Pekkarinen.

Tapahtuma jakautui kahteen osioon: ensimmäisessä osiossa käytiin paneelikeskustelu Suomi 100 -juhlavuoden demokratiahankkeiden annista sekä julkistettiin pamfletti demokratian tilasta, tulevaisuuden haasteista ja ratkaisuista ([Demokratiassa kuplii](#)). Varsinainen Tulevaisuuden kyselytunti -osio kesti kaksi tuntia, jonka aikana ehdittiin käsitellä 12 kansalaisten esittämää kysymystä. Näistä kuusi ensimmäistä oli muodostettu eri puolella Suomea syksyn aikana järjestetyissä paikallisissa demokratiatapahtumissa. Lisäksi osallistujia oli pyydetty lähettämään kysymyksiään ennakoon. Näistä ennakoon lähetetyistä kysymyksistä varapuhemies poimi ministereiden vastattavaksi viisi kysymystä. Lisäksi ehdittiin käsitellä yksi spontaani kysymys.

Tilaisuutta pystyi seuraamaan suorana verkkolähetyksenä eduskunnan verkkosivuilla (tiedot katselumääristä eivät ole saatavilla). [Videotallenne eduskunnan verkkosivuilla](#).

Yksityiskohtaisempi kuvaus Tulevaisuuden kyselytunnin toteutuksesta ja konseptista on tämän raportin liitteenä 7.

5.2 Aikataulu ja viestintä

Hanke toteutettiin aikavälillä 1.6.–31.12.2017. Alle on koottu hankkeen viestintää ja medianäkyvyyttä koskeva toimenpiteet ja tiedot.

Hanketiedot oikeusministeriön verkkosivuilla:

- [Hankkeen kotisivut](#)
- [Hankkeen tiedot valtioneuvoston Hankeikkunassa](#)

Hankkeen lanseeraus Suomi Areenalla 10.7.2017

- [Oikeusministeriön tiedote](#) ja [Sitran verkkoartikkeli](#)

Koko hanketta koskevat tiedotteet, artikkelit ja puheet:

- [Sitran verkkoartikkeli 28.9.2017](#)
- [Hankekumppaneiden yhteistiedote 4.10.2017](#)
- [Sitran verkkoartikkeli 5.10.2017](#)
- [Oikeusministeri Antti Häkkäsen puhe Demokriatiapäivänä 17.10.2017](#)

Suomi 100 -blogisarja, pamfletti ja some-kampanja nuorille

- Blogisarja 30.8.–9.11.2017 [oikeusministeriön Suomi100-blogissa](#)
- Some-kampanja nuorille 13.–26.10.2017
  - [Verkkoartikkeli VNK/Suomi100-sivustolla 13.10.2017](#)
- [Demokratiassa kuplii -pamfletti](#) 27.11.2017

Paikalliset demokratiatapahtumat

- Pietarsaari 23.10. Elinvoimainen Pohjanmaa 100-vuotiaassa Suomessa
  - [Oikeusministeriön verkkouutinen 20.10.2017](#)
  - [Vasabladet 21.10.2017](#)
  - [Österbottens tidning 24.10.2017](#)
- Helsinki 26.10. Nuoret mukana! –demokratiatapahtuma
  - [Oikeusministeriön verkkouutinen 25.10.2017](#)
- Lahti 1.11. Erätauko kasvusta ja edistyksestä
  - [Tapahtuma Sitran verkkosivuilla](#)
  - [Sitran verkkoartikkeli 14.11.2017](#)
  - [Sitran verkkoartikkeli 15.12.2017](#)
- Lappeenranta 6.11. Erätauko nuorille
  - [Tapahtuma Sitran verkkosivuilla](#)
- Tampere 9.11. Erätauko lapsiperheiden tuesta
  - [Tapahtuma Sitran verkkosivuilla](#)
- Helsinki 14.11. Nuoret, saamen kieli ja kulttuuri tänään
  - [OM, VNK, OKM, Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto yhteistiedote 14.11.2017](#)
  - [Lapin Kansa 14.11.2017](#)
  - [Akordi verkkouutinen 15.11.2017](#)

Sitran ja Helsingin Sanomien verkkokeskustelu 14.12.

- [Tapahtuma Sitran verkkosivuilla](#)
- [Sitran verkkoartikkeli 12.12.2017](#)
- [HS artikkeli 1/2 14.12.2017](#)
- [HS artikkeli 2/2 14.12.2017](#)
- [Verkkokeskustelualusta hs.fi-sivustolla](#)
- [Sitran verkkoartikkeli 15.12.2017](#)

Tulevaisuuden kyselytunti 27.11.2017

- Tapahtumatiedot [oikeusministeriön](#) ja [Sitran verkkosivuilla](#), [Suomi100-kalenterissa](#) ja [demokratia.fi-kalenterissa](#)
- Some-markkinointi: aihetunnisteet #puhutaanyhdessä ja #Suomi100, Facebook-tapahtuma [oikeusministeriön Facebook-sivulla](#)
- [Oikeusministeriön tiedote 27.11.2017](#)
- [Sitran blogikirjoitus 4.12.2017](#)

5.3 Kustannukset ja rahoitus

Kustannusarvio ja toteuma

Arvio hankkeen kokonaiskustannuksista oli 130.000 euroa.

Hankkeen lopulliset kokonaiskustannukset olivat 111.405,96 euroa. Säästöjä syntyi mm. henkilöstö-, matka- ja hallinnointikuluissa.

Rahoitus

Oikeusministeriö osallistui hankkeen rahoitukseen 7.905,96 eurolla, sekä virkatyöllä hankkeen toteutukseen.

Sitra rahoitti hanketta 40.000 eurolla ja toteutti kolme (3) demokratiatapahtumaa (28.500 euroa).

VNK/Suomi100-sihteeristö rahoitti hanketta 35.000 eurolla. Lisäksi VNK/Suomi100-sihteeristö toteutti osana hanketta nuorille suunnatun some-kampanjan, jonka kustannukset (22.900 euroa) eivät kuitenkaan sisältyneet tämän hankkeen budjettiin, vaan kampanja toteutettiin Suomi100-sihteeristön erillisrahoituksella.

Hankkeen talousraportti on tämän raportin liitteenä 8.

6 Osallistujapalaute ja hankkeesta saadut opit

6.1 Osallistujapalaute

Hankkeessa järjestettyjen tapahtumien osallistujilta kerättiin palautetta. Palautteiden perusteella kaikkien tapahtumien voidaan arvioida onnistuneen hyvin tai erinomaisesti (yhteenlaskettu keskiarvo 4,11 asteikolla 1-5) sekä saavuttaneen päätavoitteen hyvin. Tavoitteiden onnistumisen osalta numeerista palautetta kerättiin vain kahdesta tapahtumasta (yhteenlaskettu keskiarvo 3,68 asteikolla 1-5), mutta vapaamuotoisen palautteen perusteella voidaan arvioida, että tapahtumille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa onnistuttiin hyvin.

Palautteissa esitettiin myös paljon kehittämisehdotuksia liittyen mm. tapahtumien aikatauluun, teemojen/kysymysten valintaan tai niiden käsittelytapaan, osallistujaprofiiliin ja työskentelytapoihin.

Kooste oikeusministeriön järjestämien demokratiatapahtumien sekä oikeusministeriön ja Sitran järjestämän Tulevaisuuden kyselytunti -tapahtuman osallistujapalautteista on tämän raportin liitteenä 9.

6.2 Hankkeesta saadut opit ja niiden hyödyntäminen

Hankkeen tapahtumissa testattiin erilaisia malleja ja menetelmiä dialogisten keskustelujen järjestämiseksi sekä rakentavan yhteiskunnallisen keskustelun käymiseksi. Kokeiluista saadut opit kootaan yhteen ja rakentava yhteiskunnallinen keskustelutapa konseptoidaan Sitran Erätauko-hankkeessa tässä raportissa kuvatun hankkeen päätyttyä. Ensimmäinen versio konseptista valmistuu avoimesti käytettäväksi vuoden 2017 loppuun mennessä.

Konseptia sekä tapahtumien järjestämisestä saatuja muita oppeja hyödynnetään valtiolle, maakunnille ja kunnille suunnattujen opas-/tukimateriaalien tuottamisessa (mm. uusien kunta- ja maakuntalakien toimeenpanon tukeminen sekä niitä koskevat koulutukset). Materiaaleja voidaan julkaista esim. alueuudistus.fi-sivustolla.

Oikeusministeriö hyödyntää hankkeesta saatuja oppeja omassa toiminnassaan, esim. sidosryhmäyhteistyön ja -kuulemisten kehittämistyössä. Hankkeessa kehitettyjä malleja ja dialogisten keskustelujen käymiseksi voidaan tulevaisuudessa hyödyntää myös esimerkiksi valtioneuvoston strategisen suunnittelun ja alueuudistuksen toimeenpanon tukena.

7 Hankkeen tulokset ja tuotokset

Hankkeen päätavoitteena oli osana Suomi 100 -juhlavuotta tuoda esiin dialogisuutta toimivan demokratian perusedellytyksenä. Tässä tavoitteessa onnistuttiin kokonaisuutena arvioiden hyvin, ja dialogisuutta demokratian perusedellytyksenä tuotiin näkyvästi esiin kaikissa hankkeen osioissa – niin blogi- ja pamflettikirjoituksissa kuin nuorten somekampanjassa ja eri tapahtumissa.

Keskeisten toimijoiden ymmärrys, tieto ja osaaminen siitä, miten kansalaiskeskusteluja voidaan hyödyntää paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla kasvoivat hankkeen myötä. Oikeusministeriö ja SITRA jatkavat hankkeessa kehitettyjen mallien käyttöönottoa sekä kartoittavat mahdollisuuksia hyödyntää niitä alueuudistuksessa ja valtioneuvoston tasolla.

Asetettujen tavoitteiden mukaisesti hankkeessa onnistuttiin edistämään demokratiasta käytävää yhteiskunnallista keskustelua ja aktiivista vuoropuhelua eri toimijoiden välillä sekä tukemaan kansalaisten osallisuutta yhteiskunnalliseen keskusteluun ja Suomi 100 -juhlavuoteen. Erityisesti paikallisissa demokratiatapahtumissa onnistuttiin luomaan keskusteluyhteyksiä ja tukemaan verkostoitumista kansalaisten ja/tai erilaisten sidosryhmien sekä poliittisten päättäjien ja virkamiesten välillä. Sisällöllisestä näkökulmasta tarkastel-

tuna hankkeen avulla onnistuttiin mm. tukemaan ja pohjustamaan saamen kielen ja kulttuurin säilyttämiseen ja elvyttämiseen tähtäävien toimenpiteiden jatkovalmistelua.

Lisäksi hankkeen viestintätoimilla onnistuttiin nostamaan esille suomalaisen demokratian vahvuuksia ja tulevaisuuden haasteita.

Hankkeessa syntyi seuraavia konkreettisia tuotoksia:

1. Pamfletti: *Demokratiassa kuplii. Dialogin mahdollisuus suomalaisessa digiyhteiskunnassa.*
  - päätöksentekijöiden ja asiantuntijoiden puheenvuoroja
  - yhteenveto Suomi 100 -juhlavuoden demokratiahankkeiden tuloksista
2. Opas/tukimateriaali päätöksentekijöille ja viranomaisille
  - Oikeusministeriön järjestämistä demokratiatapahtumista saaduista opeista dialogisten keskusteluiden hyödyntämiseksi paikallisessa, alueellisessa ja valtiollisessa päätöksenteossa tehdään yhteenveto, jonka luonnos on tämän raportin liitteenä 10.
  - Sitran Erätauko-hankkeessa konseptoidaan rakentava yhteiskunnallinen keskustelutapa tässä kuvatun hankkeen päätyttyä ja [ensimmäinen versio konseptista](#) valmistuu avoimesti käytettäväksi vuoden 2017 loppuun mennessä. Konseptin ja tukimateriaalin päivitys jatkuu vuoden 2018 aikana.
3. Viestintämateriaalit
  - Blogisarja: yhdeksän asiantuntijapuheenvuoroa demokratian tilasta ja tulevaisuudesta
  - Youtube-sketsi "Nuorisovaltuuston kokous"
  - muut viestintämateriaalit, ks. kohta 4.2

Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaan hankkeen tuotoksena ennakoitiin syntyvän myös yhteenveto demokratian tulevaisuutta käsittelevistä keskusteluista (paikallistapahtumat, verkkokeskustelu ja Tulevaisuuden kyselytunti). Sisällöllisiä yhteenvetoja ei kuitenkaan nähty tarpeelliseksi tuottaa tämän hankkeen puitteissa, vaan keskusteluissa mahdollisesti syntyneet materiaalit jäivät paikallistoimijoiden ja/tai Sitran hyödynnettäviksi.

8 Hankkeen dokumentointi

Hanke on tuottanut seuraavat arkistoitavat asiakirjat:

- Hankkeen asettamispäätös liitteineen
- Sopimusasiakirjat ja rahoituspäätökset
- Ohjausryhmän asettamispäätös ja kokousasiakirjat
- Loppuraportti liitteineen

Hankkeen asiakirjat on viety oikeusministeriön asianhallintajärjestelmään (diaarinro OM 54/52/2017 Suomi100-demokratiahanke) ja sitä kautta julkaistu valtioneuvoston Hankeikunassa.

Liitteet

1. Ohjausryhmän pöytäkirja 20.6.2017
2. Ohjausryhmän pöytäkirja 23.8.2017
3. Ohjausryhmän pöytäkirja 12.10.2017
4. Ohjausryhmän pöytäkirja 14.12.2017
5. Raportti some-kampanjan toteutuksesta (Troot Network)
6. Kuvaus demokratiatapahtumien toteutuksesta
7. Kuvaus Tulevaisuuden kyselytunnin toteutuksesta ja konseptista
8. Hankkeen talousraportti
9. Kooste osallistujapalautteista
10. Yhteenveto OM:n järjestämistä demokratiatapahtumista saaduista opeista (työversio)